

ISABELA

NEOHROŽENÁ KRÁLOVNA
COLIN FALCONER

ROMÁN O OSUDU JEDINÉ ŽENY, KTERÁ KDY
ZAÚTOČILA NA ANGLII A VYHRÁLA.

ISABELA

NEOHROŽENÁ KRÁLOVNA

ISABELA

NEOHROŽENÁ KRÁLOVNA

COLIN FALCONER

Přeložila Petra Andělová

Vydalo nakladatelství BB/art s.r.o. v roce 2014

Bořivojova 75, Praha 3

Copyright © 2013 Colin Falconer

All rights reserved.

Z anglického originálu *Isabella*

(First published as e-book)

přeložila © 2014 Petra Andělová

Redakce textu: Iva Klinderová

Jazyková korektura: Ludmila Böhmová

Grafická úprava obálky © 2014 Jan Matoška

První elektronické vydání v českém jazyce

ISBN 978-80-7507-217-7

1.

„Budeš toho muže milovat. Rozumíš? Budeš ho milovat, sloužit mu a ve všem jej poslouchat. Taková je tvá povinnost vůči mně a Francii. Je to jasné?“

Isabele je dvanáct let, je hezká, hubená a neohrabaná. Oči klopí k podlaze a kývá hlavou.

Její otec, král Francie, je ten nejkrásnější muž, jakého kdy viděla. V purpuru vypadá majestátně. Oči má modré jako krystaly ledu. Jeho souhlas znamená požehnání, jediné zamračení ji dokáže roztrást až do morku kostí.

Opřel se rukama o područku jejího křesla a naklonil se k ní. Zbloudilý pramen vlasů mu spadl přes oko. Odměnění ji jedním ze vzácných úsměvů. „Je to velký král, Isabelo, a pohledný manžel. Máš velké štěstí.“

V krbu zapraská poleno.

Zvedá oči. Pohladí ji hřbetem ruky po tváři. „Neuděláš mi hanbu.“
Vrtí hlavou.

„Tento svazek je velice důležitý a mnohé na něm závisí.“

Bez dechu špitne: „Nezklam tu tě.“

Filip přešel k ohni a postavil se k němu zády, aby se ohřál. Zima právě vrcholí a na hradě vládne chlad a průvan, jaké ještě nikdy nezažila. Ve vzduchu je cítit slaný pach moře a příslib sněhu.

„Pokud bude mít důvod ti cokoli vyčinit, vyslechněš jej a poslechněš

ho. Bude-li se hněvat, budeš jeho hněv snášet s pokorou a vlídnou trpělivostí. Bude-li tě přehlížet, o to víc se mu budeš snažit zavděčit. Budeš ho obdivovat a ctít. Budeš k němu milá a pozorná. Pamatuj, trpělivost musí být tvým krédem. Musíš se chovat tak, aby tě miloval.“

Díval se na ni a ten pohled trval snad celou věčnost. Ve tváři se mu nepohnul ani sval, jako by byla vytesaná z mramoru. Zneklidnil ji.

„Ať se děje, co se děje. Bez ohledu na jakoukoli provokaci.“

„Co by se mělo dít?“

„Co vlastně o Eduardovi víš?“

„Je to anglický král. Jeho otec byl slavný válečník. Říká se, že Eduard je vysoký a je to ten nejhezčí a nejlepší král, jakého kdy Anglie měla.“ Jen stěží si uměla představit, že by mohl být nějaký král hezčí nebo lepší než její otec. Už kdysi si předsevzala, že její manžel bude stejný jako její otec: spravedlivý, silný a obávaný.

„Tvůj budoucí manžel se mnou vede spor o Gaskoňsko. Jednou cestou je válka. Méně trnitá cesta vede ke dni, kdy můj budoucí vnuk zdědí trůn mého odvěkého nepřítel.“

„Co by se mohlo dít?“ zopakovala.

Filip se zamračil.

„Zmínil ses o provokaci, otče.“

„Opravdu? Nemělo to žádný význam. Zítra se staneš anglickou královnou. Nikdy nesmíš zapomenout, že jsi dcera Francie. Chci na tebe být hrdý, Isabelo.“

Kývl na její chůvu a Isabelu odvedli.

Jen stěží skrývá své rozechvění. Onen rozhovor s otcem si v duchu znovu prochází: pohledný král, trůn, statky. To je její smysl života. Počínaje zítřkem jí nastane nový život po boku velkého krále.

Štěstí je zaručeno.

2.

Zvony hlaholí městem. Všude vlají praporce. Eduard Anglický přijíždí za dunění stovek kopyt, obklopený družinou v královských livrejích, šarlatových se zlatými lvy. Seskakuje z koně, plášť mu zavíří kolem nohou, a pohodí zlatou hřívou vlasů. Vypadá jako ztělesnění trubadúrské písně.

Nesl se s ležérní jistotou někoho, kdo je zvyklý, že mu všichni ustupují z cesty. Vysoký a modrooký. Usmívá se na ni tak, že jí to vhání krev do tváří.

Je to láska na první pohled.

Otec ji představil. Udělala několik kroků vpřed a zvedla oči, plná naděje, že ten okouzlující úsměv uvidí znovu. Ale Eduard už ji nevnímal. Pohledem klouzal od jejího otce k biskupovi a jejímu strýci, hraběti z Valois.

„Měli bychom jít rovnou k věci,“ dožaduje se.

Po tři dny jednali o Gaskoňsku. Angličané se utábořili před hradbami a les stanů navozoval dojem, že je město v obležení. Nikde nezůstal ani kousíček volného místa. Žebráci a všechna lůza, která ke každému ležení neodmyslitelně patří, pospávali v průchodech a přede dveřmi. Město praskalo ve švech. Isabela přecházela po hradbách a zoufale se ho snažila alespoň zahlédnout. Nejprve musely být urovnány politické záležitosti, teprve potom mohli být oddáni.

Nesnášela to místo. Boulogne jí připadala šedivá a studená. I praporečky začaly v dešti blednout. Zavřela oči a představovala si ho. Je její. Otec měl pravdu, má velké štěstí. Eduard je krásný, je král a je její.

Boulogne nikdy nezažila den, jaký nadešel. Okouzlující ve stříbrných šatech a se zlatým náhrdelníkem, mistrovským kusem řemeslné práce, ji otec předal jejímu snoubenci. Isabele se třesou ruce a doufá, že to její otec přičítá na vrub chladu. Opovrhoval těmi, kteří se neuměli ovládat, a projevy citů považoval za slabost.

V katedrále panoval ledový chlad. Dech jí mrzl u úst.

Celkem osm králů a královen přihlíželo obřadu a spolu s nimi i řada vévodů a hrabat. Tam, to je sicilský král, tamhle sedí francouzská královna vdova, všude se třpytí šperky a leskne samet, zlato a taft. Strkají do sebe a přetlačují se, aby co nejlépe viděli dvanáctiletou nevěstu.

Arcibiskup přečetl slova manželského slibu. Isabela se odvážila poočku podívat na otce. Výraz jeho tváře neprozrazoval vůbec nic.

Eduard si prohlížel strop. Jeho pozornost upoutalo studené světlo, které se dovnitř katedrály řinulo rosetou. Vypadal tak trochu znučeně. Isabela se marně snažila zachytit jeho pohled.

Konečně skončil s prohlídkou katedrály a podíval se na nevěstu. Vydechl a upřel na ni modré oči. Kývl hlavou směrem k biskupovi. Copak ten nudný patron nikdy nezmlkne?

Její otec se zamračil, ale pouze ti, kteří se nacházeli v jeho bezprostřední blízkosti, si toho mohli všimnout. Takové chování od novopečeného zete nečekal. Jenomže v katedrále nebyl nikdo, komu by příslušelo napomenout anglického krále, který právě potlačoval zívnutí.

Chór se rozezpíval, když poklekli na *prie-Dieu*, dým z komíhající se kadidelnice ji nutil ke kašli. Biskup spojil jejich ruce; stiskla Eduardovy prsty v naději, že se dočká stejné odpovědi. Následoval povzdech a poté opět začal věnovat pozornost stropní klenbě.

Manželství bylo uzavřeno před hlavním oltářem. Myslela si, že slyšela otcův úlevný výdech, jakmile se tak stalo, jako by se bál, že by Eduard mohl na poslední chvíli utéct z katedrály a rozběhnout se k lodi. Arcibiskup z Narbonne zazpíval „*Ite, missa est*“ a oni ruku

v ruce vycházeli kostelní lodí za zdvořilého potlesku zástupců snad všech významných šlechtických rodů křesťanstva.

Nikdo s výjimkou Eduarda se neusmál, ani když vyšli z kostela. Jakmile se octli venku, naklonil se k ní a poprvé za celou dobu ji přímo oslovil: „Hmm,“ zamumlal, „zase tak zlé to nebylo, že? Podle mě sis vedla celkem dobře.“

Pouze jediná tvář z davu ji upoutala, když vycházeli z katedrály; patřila jednomu z Eduardových mužů, ponurému šlechtici s černými vousy a tmavýma očima. Dokonce i dívka tak mladá jako Isabela věděla, že pohledy, jež na ni vrhal, jsou nepřístojné. Děsil ji. Na první pohled v jeho obličejí četla krutost, která se nedala s ničím splést ani v přítmi svícemi nasvíceného kostela. Jemu nach nepřísluší, usoudila. Ve tváři měl až příliš zřetelně vepsáno, kým je.

Později se na svatební hostině zeptala jedné ze svých dam, kdo to je. Nevěděly, ale poptaly se na anglické straně. Kdosi jí nenápadně zašeptal, že se ten muž jmenuje Roger Mortimer a patří k Eduardovým pánům. V jednu chvíli si všimla, že ji Mortimer přes celý sál upřeně pozoruje. Rychle odvrátila zrak a už se tím směrem ani jednou nepodívala.

3.

Její dámy jí pomohly s přípravou na lůžko. Vlasy jí pročesaly snad stokrát, do kůže jí vetřely růžový olej a rozdělaly oheň v krbu.

Zeptala se Markéty, co má dělat. Markéta byla provdaná za jejího bratra Ludvíka a ordál svatební noci už měla za sebou. „Co mám dělat?“

„Cokoli bude žádat, Tvoje Milosti.“

„Ale co bude žádat?“

Její stará chůva ji pohladila po vlasech. „Není potřeba se bát,“ uklidňovala ji.

„Nebojím se.“

„To bys nebyla žena z masa a krve, kdyby ses alespoň trochu nebála. Dnes v noci za tebou nepřijde, ani o žádné jiné v brzké budoucnosti.“

„Nechce mě?“

„*Ma chérie*, vždyť je ti teprve dvanáct.“

„Kolik bylo tobě, když ses vdávala?“

„Bylo mi patnáct, a to už stačí.“

„Chci ho učinit šťastným.“

Markétě to přišlo zábavné. „Není těžké učinit muže šťastným. Bud' povolná. Nepochuď ho. Dej mu děti. Dělej, co říká.“

„A potom mě bude milovat?“

„Milovat?“ Úsměv se téměř okamžitě rozplynul. Markéta na ni vrhla

pohled, v němž se zrcadlilo něco, co Isabela v životě nezakusila: lítost. „Svěř se do vůle Boží, Isabelo.“

Jakmile její dámy odešly, zvědavě si prohlédla dárek, který jí poslala manželova nevlastní matka. Byla to zlatá truhlička s rodovými znaky Plantagenetů a Kapetů. Byla zabalená v rudém sametu. Co v ní asi může být?

Dveře se se skřípěním otevřely. Znovu si lehla, paže strnule natáhla podél těla, a truhlička s rachnutím dopadla na podlahu.

Eduard se pro ni shýbl a položil ji na postel vedle ní. Potom si dal ruce v bok a zkoumavě si prohlížel svou nevěstu. „Jsi trochu moc hubená a plochá, ale troufám si tvrdit, že se ti kosti obalí, až dospěješ. Hezká jsi, ale řekli mi, že jsi krásná.“

Isabela klopila oči na pokrývku. Byl na ní vyšší francouzský královský erb.

Eduard se posadil na kraj postele. Nahmatal její ruku a jemně ji poplácal po hřbetu. „Bojíš se mě?“

Rázně zavrtěla hlavou.

„Ale ano, bojíš. Myslíš si, že bych... tak to se nemusíš bát. Nejsem netvor, Isabelo. I když církev říká, že bychom spolu mohli ležet jako muž a žena, tak jako vždy přikládám větší váhu vlídnosti a zdravému rozumu než papežským postulátům.“

Stále se ani nepohnula.

„Co to tady máš? To ti poslala moje nevlastní matka? Předpokládal bych, že se předvede líp. Myslím, že si do ní můžeš ukládat šperky. Nedostatkem šperků nikdy trpět nebudeš, Isabelo.“

Postavil jí skříňku na břicho.

Z krbu vypadlo poleno. Vstal a kopnutím je poslal zpátky.

„Máš mě rád, můj pane?“

Zářivě se usmál. „Ale, ale. Ona mluví! Konečně. Ještě že jsem v kostele slyšel, když jsi opakovala manželský slib, jinak bych si myslel, že jsi nemá.“

„Tak máš?“

„Sotva tě znám, děvče. Musím tě hned mít rád? Každopádně se k tobě vždycky budu chovat vlídně a laskavě.“

„Jsi rád, že jsem se stala tvou ženou?“

„Samozřejmě. Potřeboval jsem získat zpátky Gaskoňsko.“

„Myslela jsem... jestli tě to těší.“

Eduard se zamračil a posadil se zpátky k ní. „Jsi královna anglická, Isabelo. Co ještě chceš?“

Neuměla mu odpovědět. Chtěla to, co měla její matka; otcovy slzy na pohřbu a roky truchlení. Lásku a toužení, všechno to, o čem zpívají trubadúři. Chtěla být královnou, již její král miluje, a ne ledajaký král, ale král jako její otec.

Nic z toho mu říct ale nemohla, a tak opět mlčela.

„Povíš mi, pokud budeš něco potřebovat? Po oslavách odjedeme do Anglie. Cokoli bys potřebovala, stačí říct tvým dámám a já se o to postarám.“ Vstal a zavrtěl hlavou. „Ani ve snu by mě nenapadlo, že budeš tak mladá.“

„Ani ve snu by mě nenapadlo, že budeš tak hezký.“

Nelze vzít zpět vyřčená slova. Zaskočila ho. Zasmál se a přitáhl jí pokrývku až k bradě. „Už bys měla spát.“

Nakročil, aby sfoukl svíčku, ale zastavila ho. Přiznala se, že se bojí tmy. Shýbl se k ní, políbil ji na čelo a odešel. Tiše za sebou zavřel dveře a byl pryč. Ale než je dovřel, cosi řekl strážnému před nimi a poplácal ho po rameni. Její otec by se k nikomu s nižším než vévodským titulem tak přátelsky nechoval, a proto ji to překvapilo.

Posadila se a přitáhla si truhličku. Přejela prstem po sametu. „Jednoho dne mi bude patřit tvoje srdce, Eduarde,“ zašeptala. „Jednoho dne bude mé. To ti přísahám. Jednoho dne se to stane!“

4.

Za závěsy hustého deště se objevují bílé útesy. Isabela je stěží vnímá. Jakmile vypluli z bouloňského přístavu, přepadla ji mořská nemoc. Bezmocně tak leží na boku a její dámy pobíhají kolem, tedy přinejmenším ty, které se nevyklánějí přes zábradlí. Rozpálené tváře jí ochlazují poryvy studeného větru.

V dalším z nich se nakrátko objevuje doverský hrad. Touží pouze po tom, aby opět stála nohama na pevné zemi. Mezi ní a otcem se teď rozkládá Úzké moře. Cítí, jak ji opouští vědomí.

Pohledem hledá svého manžela. Drží hlídku na palubě, zachumláný do rudého pláště, a sluhové mu raději uhýbají z cesty, když začne neklidně přecházet sem a tam. Jednoho, který nebyl dost rychlý, odstrčil stranou, aby pohledem pročesal břeh. Bojí se snad pirátů? Jakmile vypluli do přístavu, kotva se se šplouchnutím potopila pod hladinu a královský člun už na ně čekal.

Na břeh vystoupil jako první, v doprovodu suity svých pánů a biskupů. Ani se neohlédl.

Když se konečně dostala na molo, Eduarda pohltily zástupy dvořanů. Její lidé se shlukli kolem ní, aby ji ochránili před nejhoršími poryvy větru, zatímco její strýcové, hrabata z Évreux a Valois, dohlíželi na vykládání jejích zavazadel. Rozblácená cesta jí zničila střevíce.

Nábřeží bylo mokré a páchlo to tam rybinou. I přes hustý déšť vypa-

daly hradby doverského hradu hrozivě. V onom šedivém dni představovaly jediné ostrůvky barev šarlatové královské praporce se zlatými lvy.

Zahlédla krále v důvěrném hovoru s nějakým dvořanem, pohledným mužem ověšeným takovou spoustou klenotů, že tolik šperků neměla ani ona, dokonce ani na svatbě ne.

„Kdo je to?“ zeptala se šeptem.

Valois mlaskl jazykem o patro. „To je Gaveston.“

„On je hrabě?“

„Myslí si, že je.“

Jejich pohledy se setkaly. Gaveston se na ni přes Eduardovo rameno usmál, ale na společenskou zdvořilost teď nebyla vhodná chvíle. Další poryv deště je všechny přiměl spěšně zamířit k nosítkům.

Zazněly trumpety a podkovy koní jejich ozbrojeného doprovodu zaduněly o dláždění. Projeli masivní strážní bránou a protáhli se úzkou spojnici na široké nádvoří, kde vládl chaos. Kováři, koně a psi. Řezník věšel na hák poraženou ovci, aby krev stekla do vědra, žena hodila špinavé hadry do kotle s vroucí vodou. Hluk, zápach a moře vážných, podmračených obličejů. Jako by nikam neodjela a zůstala v Paříži.

Inu, takhle si to vůbec nepředstavovala.

Nevěnoval jí pozornost. Ani tu nejmenší. Všechn čas trávil šuškáním a smíchem s oním Gavestonem. Byli jako dvě tokající hrdličky. Silou vůle se snažila potlačovat zklamání a důrazně si připomínala, co jí otec kladl na srdce.

Bude-li tě přehlížet, o to víc se mu budeš snažit zavděčit. Budeš ho obdivovat a ctít. Budeš k němu milá a pozorná. Pamatuji, trpělivost musí být tvým krédem. Musíš se chovat tak, aby tě miloval.

Velká síň je dlouhá a potemnělá, ze stropních trámů visí praporce a rytířské zástavy. Okna a střílny zakrývají okenice, aby dovnitř nevtrhla anglická zima, ale chlad a vítr si cestu do sálu stejně našly a praporce se zachvívají v průvanu. V krbu hoří velká polena, ale i tak se třese zimou.

Jídlo ohlásili heroldi a trubky. Podávala se nadívaná labuť a kapouni.

Na dalších tácech voněla zvěřina a kančí maso, pečené a lesklé šťávou. Eduard se zajíkal nadšením, jako by nikdy tak bohatou tabuli neviděl. Co vlastně je zvyklý jíst? Okoralý chleba a ztuchlou vodu?

Stala se předmětem značné pozornosti, přesně jak doufala a jak čekala. Na novomanželku byli všichni zvědaví. Nevadí jí to. Po pravdě řečeno, líbí se jí to.

„Podívej, jak civí, strýčku. Budou mě mít rádi, co myslíš?“

„Jsi jejich královna. Samozřejmě že tě budou milovat.“

Měla oči jen pro krále. V první chvíli si myslela, že se kolem něj hemží děti, ale po chvíli pochopila, že jsou to jeho trpaslíci a šašci, oblečení v křiklavě barevných šatech a někteří měli dokonce oholené hlavy. Jmenovali se třeba Maud Veselka nebo Šedivous a patřila jim výsada jíst u královského stolu, i když spíš pod ním. Eduard jim tu a tam pro zábavu hodil nějaké jídlo. Pil až příliš a příliš hlasitě se smál.

Gaveston se k němu naklonil a cosi mu zašeptal do ucha. Zblízka Eduardův důvěrník vypadal ještě oslnivěji, v šarlatu a zlatavém saténu. Na jeho kříži se leskly perly a na prstě se mu blyštěl rubínový prsten, oboje patřilo k zásnubním darům, jež Eduard obdržel od jejího otce.

„Kdo je ten Gaveston? Nehnul se od krále ani na krok od chvíle, co jsme připluli.“

„Každý král má svého oblíbence.“

To bych měla být já, pomyslela si, ale neodvázila se to vyslovit nahlas.

„Neměj péči, Tvoje Milosti, na korunovaci nebude.“

„Slibuješ?“

„Přední šlechtici se v tomto ohledu vyjádřili jasně. Nejsi jediná, koho královo chování netěší.“

Překvapilo ji to. Nikdo si nikdy nedovolil jakkoli jejího otce peskovat. Těžko si uměla představit život v zemi, kde si král nemůže dělat, co se mu zlíbí.

Eduard nabral ze své misky nejlepší sousto a vložil pochoutku Gavestonovi do úst. Podívali se jeden druhému do očí a usmáli se. Celý sál to viděl. Valois dopil víno a pár kapek mu ulpělo ve vousech. S bouchnutím postavil pohár na lavici a odešel, přičemž cestou nakopl psa, který včas neuhnul.

Té noci venku kvílel vítr a Isabela nemohla spát. Roztáhla závěsy u lůžka a přehodila si přes ramena kožesinu. Vstala a posadila se na nízkou stoličku u krbu, která skoro stála až ve žhavých uhlících.

Budeš toho muže milovat. Rozumíš? Budeš ho milovat, sloužit mu a ve všem jej poslouchat. Taková je tvá povinnost vůči mně a Francii.

Komnata, kterou jí přidělili, byla velká jako bouloňská katedrála. Kromě krbu teplo sálalo i z ohřívadel, ale ani to nestačilo prohřát tu ledovou jeskyni. Dvě z jejích nových dam hlasitě chrápaly na slamnicích u její postele s nebesy.

Z chodby venku se ozval smích, možná že patřil některému ze sluhů, pomyslela si, ale když zavřela oči, představila si Gavestona zabraného do podivné zvrácené hry s jejím manželem.

Nechtěla být tak daleko od Palais de la Cité, od otce a všeho, co důvěrně znala, osamělá na cizím, studeném hradě. Musím ho získat, připomněla si, aby na mě mohl být otec hrdý. To je má povinnost.

Vlezla zpátky do postele a zaposlouchala se do kvílení větru. Dívala se, jak se velké poleno v krbu rozpadá a mění se v popel.

5.

O dva týdny později se chystala stát se královnou. „Jak vypadám?“

„Nádherně, Tvoje Milosti,“ ujistila ji Isabela de Vescy. Byla mnohem starší než budoucí královna a její dámy, a kdykoli pochopila, že je to třeba, byla mladinké dívce nápomocná jako matka. Isabela matku nejspíš potřebovala.

„Vypadám královsky?“

Dokonce i v povrchu leštěného zrcadla si všimla váhavého podmračení. „Velice královsky,“ vyhrkla Eleonora, mladší z obou dam, za což si od paní de Vescy vysloužila káravý ohled.

Samozřejmě nevypadám královsky. Vypadám jako dvanáctiletá holčička, příliš vyšňořená a nastrojená. Nebyt všech těch stuh a úchytek, tak bych se v těch šatech ztratila a moji strýcové by museli meči rozsekat všechn ten brokát a samet, aby mě z té hory látek vysvobodili.

„Bude tam Gaveston?“

Paní de Vescy pokrčila rameny s veškerou lhostejností, na niž se v danou chvíli zmohla.

„Proč o něm nikdo nemluví?“

Do komnaty vpadl Valois. Její strýcové přicházeli a odcházeli, jak se jim zlíbilo, naprosto nevšímaví k vražedným pohledům paní de Vescy. I Valois s ní jednal jako s dítětem, pro všechny byla jen dítě.

Zhlédl ji od hlavy k patě a povzdechl si. Od příjezdu do Anglie skoro pořád vzdychal. „Jsi připravená stát se anglickou královnou, Tvoje Milosti?“

Zhluboka se nadechla a přikývla. Nebyla připravená ani v nejmenším.

Bláto na cestě zakrývají dřevěné chodničky poházené vonnými bylinami. Mlhou nad řekou se nese hlahol zvonů od katedrály svatého Pavla až po svatého Štěpána. Žádný zvon v Londýně nemlčí. Průvod ohlašuje dunění bubnů a mečení dud.

Eduard kráčí vedle ní, vším tím očividně znuděný. V šarlatovém plášti krumplovaném zlatem a sněhobílé lněné košili vypadá oslnivě. Na hlavě mu sedí drahokamy posázená koruna a na ramenou královská pelerína.

Kráčeli pěšky z Westminsterského sálu do opatství, urození páni jim nad hlavou nesli vyšívanou kanopu, aby je chránili před vytrvalým mrholením.

Všichni Londýňané se strkají a tlačí, aby na královský pár co nejlépe viděli, strážé konají svou povinnost velice nesmlouvavě a razantně, ale ani to nepomáhá, a proto vstupují do opatství bočním vchodem. Isabela se v jednu chvíli ocitá v sevření davu. Eduard osobně zakročí, aby ji ochránil. Usměje se, podívá se mu do očí, vděčná za rytířské gesto. Její příbuzný Lancaster jde před nimi a tváří se, že by nejraději použil proslulý meč Eduarda Vyznavače na pobudu bez zubů, který se jí pokusil chytit za paži.

Warwick křikl na strážce, aby použili patky kopí k rozehnutí davu, ale ani to nezabralo, protože ti vepředu se octli v takové skrumáži, že se nemohli vrátit, ani kdyby sebevíc chtěli. Lem šatů jí potřísnilo bláto. Eduard zamumlal kletbu.

Další z pánů – ten, který na ni tak nestoudně zíral při hostině – rázným krokem a s královskými rouchy v náruči pokračoval v cestě. Ohlédl se na ni přes rameno a kývl na ni. Možná ji chtěl uklidnit. Vzdorně zvedla bradu, aby mu ukázala, že se té lůzy nebojí. Byla to jen póza. Byla vyděšená.

Nakonec přece jen nadešla chvíle korunovace. I opatství praskalo ve

švech, ale přinejmenším do ní nikdo nestrkal a neobtěžoval ji tam ten strašný zápach. Vzhledla a uviděla biskupy, kteří na ně čekali u trůnů.

A potom uviděla Gavestona.

Trpytil se stříbrem a vystavoval na odív královský nach, oděný v hedvábí a ozdobený perlami. Nejspíš se snesl z nebes, aby nám udělil pomazání, pomyslela si. Na sametové podušce v jeho rukou spočívala anglická koruna.

Isabeliny šaty ušili z triadvaceti metrů stříbrné a zlaté látky, lemoval je hermelín a zdobila výšivka z perleti. Na hlavě měla šarlatovou hedvábnou čapku, pošitou benátským zlatem a perlami.

Jenomže i tak si vedle Gavestona připadala jako chudá služebná.

Lancaster kdesi za ní zamumlal nadávku, jíž nebylo rozumět. „Podívejme, do čeho se oblékl,“ zasyčel. „Nejradši bych mu Mečem milosrdenství rozpáral břicho a roztahal střeva po zemi.“

Pán z Lincolnu mu zdvořile připomněl Isabelinu přítomnost.

Isabela pohledem hledala u Eduarda vysvětlení, ale ten už měl oči jen pro Gavestona, který se na něj usmíval v ústrety. Jeden z pánů v davu cosi zakřičel, ale Mortimer zasáhl a přiměl ho zmlknout. Byl to Warwick. Gaveston zůstával k pozdvižení naprosto lhostejný a nevnímal nikoho jiného než krále.

Zavládla omračující atmosféra. V opatství se tísní tisíce lidí, řeholníci, vojáci i biskupové. Chór a kněžiště září stovkami svící, všude visí pestrobarevné praporce a povlávají ve víru barev.

Dav se valil kupředu. Jedna z jejích dam varovně vykřikla. Isabela se otočila na Isabelu de Vescy, která jí povzbudivě stiskla paži. Vzduch ztěžkl kadidlem a kouřem svící, že se skoro nedal dýchat. Připadalo jí, že musí každou chvíli omdlít. Eduard konečně vystoupal nahoru ke korunovačnímu křeslu, které jeho otec dal upravit tak, že do něj nechal zasadit Kámen osudu, posvátný kámen Skotů, aby je ponížil.

Jakmile na Eduardovu hlavu dosedla Vyznavačova koruna, stěna za oltářem se zhroutila a ozvaly se přidušené výkřiky. Biskupové se popuzeně zadívali na Gavestona. Obřad pokračoval, zatímco se několik rytířů a duchovních pokoušelo vyprostit zpod sutin. Nikomu se podle všeho nic vážného nestalo.

„Chlap, co u mě kydá hnůj, by dokázal korunovaci zvládnout lépe než tenhle Gaveston,“ uškříbl se Warwick.

„Skoro slyším, jak se Robert Bruce v Dunbaru chechtá,“ přisadil si Lancaster.

Korunovační hostina se konala ve Westminsterském sále. Jídlo přinesli pozdě a studené, tuk se vysrážel. Lancaster povstal a na ukousnutém soustu husy všem názorně ukázal, že je maso napůl syrové, a potom hodil na zem plátek na povrchu spáleného, ale uvnitř ještě krvavého hovězího.

O víno ovšem nouze nebyla a několik hostů začalo být příliš rozjařených. Její bratr Karel došel k ní v doprovodu strýců a naznačil, že je nejvyšší čas, aby opustila síň. Eduard objímal Gavestona, prsty obou mužů se při objetí propletly. Měli oči jen jeden pro druhého. Gaveston krále líbal na tvář.

„Není ti stydno?“ křikl hrabě z Lincolnu a další pánové ho museli mírnit, aby neztropil výtržnost. Král pozdvížení jen stěží vnímal.

Poodešli do předsálí a Valois přikázal sluhovi, aby mu obstaral víno.

„Na křížovém tažení v Zámoří,“ ozval se Ěvreux, „jsem jednou zůstal v poušti se Sasy, co neuměli mluvit a vydávali jen hrdelní zvuky. Hladověli jsme, a proto jsme museli sníst za syrova jednoho z našich velbloudů. Ale i tak mi jídlo a jejich společnost připadaly lepší než to, co jsem musel přestát dneska večer.“

Valois se vytáhl na sedátko u okna a v ponurém mlčení se zahleděl na řeku.

Vyslechla si, jak král dovolil Gavestonovi přichystat korunovaci i hostinu. Obojí její příbuzní považovali za katastrofu. „Viděls tu tapi sérii?“ naléhal Karel. „Je na ní Gavestonova ruka vedle královy. Měla na ní být sestřina. Urazil celou naši rodinu!“

Dveře se rozletěly a vrazil k nim Lancaster. „Nedokázal by si poradit s děvkami v nevěstinci,“ hřímal. Valois ho kývnutím hlavy upozornil na Isabelu a Lancaster zrudl. „Tvoje Milosti,“ uklonil se. „Neviděl jsem tě,“ omluvil se. Omluva ho zarazila jen na okamžik. „Všimli jste si, jak se oblékl?“ hřímal dál.

Isabela klopila pohled k zemi. Ještě nikdy neslyšela tak hrubá slova, nikdy se nesečkala s tak zemitým jazykem. Další poučný den. „Musím vypadnout z téhle prokleté země,“ zamumlal Évreux.

„Proč jsou všichni tak rozzlobení?“ zeptala se ho.

„Protože nikdo nesmí chodit v šarlatu, jen král!“ houkl Lancaster, ale vzápětí se vzpamatoval, uvědomil si, s kým mluví, a ztišil hlas. „Proč by pro něho zlato nemohlo být dost dobré jako pro všechny ostatní? A k tomu se opovážil držet Vyznavačovu korunu. Copak je tak vysoce urozený? A je vůbec urozený? Ta výsada měla připadnout mně nebo Warwickovi!“

„Jsmo s tebou zajedno,“ chlácholil ho Karel, „ale buďme zdrženliví. Zbytečně rozrušujeme mou sestru.“

„Urazil i ji.“

„I v tom s tebou souhlasím.“

„A nepopuzuje tě to?“

„Nepopuzuje? Mám chuť vraždit, ale pochybuji, že by to bylo moudré řešení. Tady nejsme doma.“

Lancaster ráznými kroky přešel síň a praštil pěstí do obložení. Ozvalo se křupnutí a odštípló se pár třísek. „Viděli jste, jak tam seděli a dívali se na sebe?“

„Mohl by mi prosím někdo vysvětlit, o co tady jde?“ přerušila hovor Isabela.

Všichni naráz se na ni podívali. To dítě mluví! Copak by to vůbec mohla pochopit? Rozhostilo se dlouhé a rozpačité ticho. Všichni doufali, že vysvětlovat bude někdo jiný.

Nakonec se odhodlal Karel. Posadil se vedle sestry a vzal ji za ruku. „Cítíme se pošpinění a uražení, že věnuje víc pozornosti svému oblíbenci než tobě.“

„Kdo je ten Gaveston a odkud pochází?“

„Je to Gaskoňec, bývalé páže zesnulého krále. Vyrůstali spolu. Stali se blízkými přáteli.“

„Hodně blízkými,“ odfrkl si Lancaster.

„Slyšel jsem, že jeho matku upálili jako čarodějnicí,“ přisadil si Valois s pohledem stále upřeným z okna.

„Na té pomluvě není ani zrnko pravdy,“ ohradil se Évreux. „Pravda o něm je sama o sobě tak ošklivá, že není nutné k ní přidávat smyšlenky.“

„Proč mu prokazuje víc přízně než komukoli jinému?“ pokračovala ve vyptávání Isabela.

Další tázavé pohledy. Karel doufal, že mu Valois přijde na pomoc, ale ten se připojil k Évreuxovi u okna. Lancaster pokrčil rameny a obrátil se k nim zády. „Neměj strach, Isabelo. Nemůže to trvat dlouho. Musí ti prokazovat úctu, jaká ti náleží.“

„Půjdu, pokleknu a budu prosit Pannu Marii, aby mi ukázala cestu,“ odpověděla.

„V tom případě nesmíš být jediná, která bude klečct, až svíce dohoří,“ prohlásil Lancaster a odešel. Zůstalo po něm stísněné a rozpačité ticho.

6.

Tvoje Veličenstvo, drahý a ctěný otče,

co nejponíženeji se poroučím do Tvé vůle. Od mého bratra jistě už víš, co se děje v Anglii. V současné době jsem ve značné nouzi a můj manžel tvrdí, že královská pokladna nedokáže pokrýt ani jeho výdaje.

Nevím, jak vést a z čeho platit svůj dvůr, pokud mě Jeho Veličenstvo neobdaří statky, jež mi byly slíbeny.

Teď, když se moji drazí strýcové vrátili do Francie, se nemám na koho obrátit o radu. Eduard mi poskytl dvorní dámy a jedna z nich, paní z March, manželka jednoho z anglických pánů, je vůči mně nebyválně laskavá.

Vynasnažím se ze všech sil, abych dál dělala čest Tobě i Francii, ale je pro mne velmi těžké nastalou situaci snášet.

Nechť tě Bůh zachová navěky.

Dáno v Londýně

Isabela

Probudil ji nejděsivější zvuk, jaký kdy slyšela. Přehodila si přes ramena kožesinou podšitý plášť a vyšla z ložnice. Hraběnka z March už na ni v sále čekala a pospíšila k ní.

„Co to bylo za bestii?“ zeptala se jí Isabela.

„Jeden z královských lvů, Tvoje Milosti. Chovají je ve zvěřinci v bar-

bakanu. Králův otec přivezl ta zvířata ze Svaté země, přinejmenším to jsem slyšela.“

Isabela se oblékla do kožešin, nechala si about pevné kožené boty a vyšla se projít do zahrady, následovaná Eleonorou a dalšími dámami. Bylo nedlouho po svítání, nad řekou se vznášela mlha a střechy královského sídla pokrývala námraza. Z hnědé hlíny už začínaly vyražet krokusy.

Padací brána se zvedla. Zápach, který zavanul od řeky, byl omračující a přinutil ji couvnout. V mlze zaplály pochodně. U schodů přistál člun a vojáci se k němu rozběhli, aby ho zajistili. Jejich hlasy vracela Vodní brána ozvěnou.

Vrátila se do svých pokojů ve Věži sv. Tomáše. Hrabě z March, Robert Mortimer, právě odcházel. Zdálo se, že jej pohled na mladinkou královnu, pobývající již v tak brzkých hodinách venku, zaskočil. „Můj pane hrabě.“

Uklonil se. „Tvoje Milosti.“

„Nečekala jsem tě tady. Byls navštívit paní z March?“

Přikývl. V její přítomnosti se cítil nesympatický.

„Slyšels rvát královny lvy? Vzbudili mě.“

„Tak to byli lvi. Myslel jsem, že to řval Lancaster.“

Ani ve snu by ji bývalo nenapadlo, že by Mortimer mohl mít smysl pro humor. Zahihňala se. Jenomže se nesluší, aby se královna chichotala, a tak rychle opět zvažněla. „Ten zápach u hradeb je omračující.“

„Tak to už je nade vši pochybnost Lancasterovo dílo.“

Při obřadu v katedrále i na hostině jí připadal krutý a surový, ale teď byl najednou okouzlující a choval se skoro nesympaticky. Určitě ho uvedlo do rozpaků, že ho přistihla, když se kradl z manželčiny ložnice. Líbilo se jí, že má nad ním vrch. „Co se to děje u Vodní brány?“

Zadíval se za ni a uviděl člun a planoucí pochodně. „Vykládají zbraně.“

„Zbraně?“

„Luky, štíty, kopí, sekery. Král se chystá na válku.“

„Proti komu?“

Pokřčil rameny, jako kdyby jí sděloval naprostou samozřejmost. „Proti svým pánům.“

Snažila se nedat na sobě znát úlek. Už mu neměla co říct, a tak mu popřála hezký den. „Tvoje Milosti,“ zahuhlal a pospíšil si pryč.

Vnitřní válka? Ví o tom můj otec?

A pokud je to pravda, co bude se mnou?

Nikdy nezůstali na jednom místě dlouho. Královský dvůr je početný a dokonce i ty nejlépe vybavené hrady brzy přestanou vyhovovat, zvláště v zimě. Je potřeba účastnit se jednání sněmu, došlápnout si na Skoty a všeset Velšany.

Každý přesun připomíná menší válečné tažení.

Eduardovým nejoblíbenějším sídlem bylo Langley. Letmo se zmínil i o tom, že právě tam se poprvé setkal s Piersem Gavestonem – s Perrem, jak mu říkal. Znamenalo pro něj Langley tolik právě kvůli tomu?

Vilém de Boudon, jeho správce pokladu, prosil o audienci. „Tvoje Milosti,“ zamumlal naučeným tónem člověka, který se stydí, že musí tak přízemní a otravnou záležitost, jako jsou peníze, projednávat s královnou, i když právě to bylo jeho poslání. „Napočítal jsem sto a osmdesát osob tvého dvora a ty všechny musíme krmit, šatit a přiměřeně platit. Dále je nutné udržovat a obměňovat i tvůj šatník. Na to všechno nemáme dostatečnou hotovost.“

„Jsme bez peněz.“

„Přesně tak.“

Poslala jednu z těch nedostatečně odměňovaných dam, aby sehnala jejího správce. Ať dá osedlat koně, protože královna se chce projet. A taky ať se zeptá paní z March, jestli by se k ní nechtěla připojit.

Šla hledat krále, který odpověděl na vzpouru svých pánů tím, že se rozhodl jednomu ze svých lovcích pomoci udělat novou střechu. Jakmile ho našla, připadal jí tak šťastný, že ji přepadly výčitky svědomí.

Vypadal jako chlapec v mužském těle. Chvíli ho pozorovala. Stejně jako čeledín ze statku seděl na střeše a upevňoval nové došky. S děsivě vyhlížejícím nástrojem na seřezávání došků se oháněl velice zručně. Jak byl vysvělečný jen do nohavic, vynikly pevné svaly na pažích a zádech. Rozechvělo ji to. Slyšela jeho smích a obhroublé žerty, které si vymě-

ňoval s těmi prostými muži. Gaveston spal na slámě a vypadal k zulíbání nevinně.

Velitel její družiny podržel otěže a pomohl jí ze sedla. Nadzvedla si sukně, aby si je neumáčela v ranní rose. Eduard si jí všiml a zamával jí.

Doslova sjel do poloviny žebříku a seskočil na zem, přičemž měkce přistál do podřepu. „Isabelo.“

„Můj vznešený pane.“

Sluha mu podal pohár s vínem. Takže přece jen si uvědomují jeho výsostné postavení, pomyslela si. Ve vousech mu ulpělo několik blyštivých kapek. „Všechno v pořádku?“

„Více méně.“

„Doufám, že ti nic neschází.“

„Co to děláš, můj pane?“

Rozhodil rukama, překvapený tou otázkou.

„Král nepracuje ruku v ruce s prostým lidem. Příště bych se mohla dozvědět, žes kopal příkop.“

„Kdyby to bylo potřeba, tak proč ne?“

„To není chování hodné krále.“

„Krále Francie nejspíš ne, ale mne ano. Mohu dělat, co chci.“

„Nechtěla jsem tě urazit, Tvoje Výsosti, ale opravdu mě to... udivilo.“

„Tady Will je můj lovcí a je jím od doby, kdy jsem byl chlapec. Potřeboval vyměnit několik došků a království se beze mne snad jedno dopoledne obejde.“ Peskoval ji stejně jako otec. V Anglii si připadala tak hloupá. Všechno bylo nové, všechno potřebovala vysvětlit. „Mohu pro tebe něco udělat?“ zeptal se.

Sebrala veškerou odvahu, aby nahlas vyslovila, co muselo být řečeno, protože tu nebyl nikdo, kdo by to udělal za ni. „Tvoje Milosti, doufám, že to nebudeš považovat za nestoudnost, ale zoufale potřebuji hotovost. Nemám z čeho vydržovat dvůr.“

Eduard se rozesmál. „Paní, brzy se to spraví.“ Otočil se k ní zády a toužebně se zadíval na žebřík. Práce se slámou už mu začínala scházet.

„Brzy znamená pozdě, Eduarde. Potřebuji peníze *ted' hned*.“

Zůstal na ni zírat. Vypadal zaskočený. „Nejsem zvyklý, aby se mnou nějaké děvče mluvilo takovým tónem.“

„Jsem dcera francouzského krále. Nejsem a nikdy jsem nebyla *nějaké* *děvče*.“

Gaveston se mezitím probudil. Opíral se o loket a stejně jako muži na střeše se zájmem sledoval probíhající výměnu názorů mezi manželi. „Velmi rád bych ti v této záležitosti vyhověl, paní, ale pokladnice je naneštěstí úplně prázdná – teď hned nemohu sloužit.“

„To už jsi říkal. Součástí mého vdovského věna se mělo stát i cornwalské hrabství. Renta z něj by mi velice pomohla.“

„Cornwall jsem daroval urozenému panu Gavestonovi.“

Sklopila pohled k zemi, jak ji celý život učili. Čekala, nehýbala se a naslouchala tlukotu vlastního srdce. „Uvidím, co se dá dělat,“ prohlásil a vrátil se k opravování střechy.

Isabela zhluboka vydechla. Ještě nikdy se dospělému muži nepostavila na odpor. Překvapila samu sebe. Ani ve snu by ji nenapadlo, že by se mohla vzepřít otci nebo kterémukoli ze strýců, ať by šlo o cokoli.

Vrátila se k čekající družině a paní z March jí pomohla nasednout. Zasllechla její tichý šepot: „Skvěle, Isabelo!“ ale možná si to jen namlouvala.

Eduardova dobrá nálada rychle vzala za své, když za ním přišli Lancaster a Warwick. Přišli si stěžovat na Gavestona, na to, že se ke králi chová až příliš důvěrně, na to, že neměl dostat cornwalské hrabství. Isabela poslouchala na galerii stejně, jako to někdy dělávala v Paříži, když její otec pořádal slyšení.

„A komu tedy měl Cornwall připadnout?“ ohradil se Eduard. „Nejspíš jednomu z vás, že?“

„Královně.“

Z křesla u krbu se ozval šťekavý smích. Gaveston si tam u ohně hřál nohy v punčochách a četl knihu. „Té dvanáctileté žábě? Co by asi tak s Cornwallem dělala?“

„Jak vidím, tvoje čubka si hová v teple,“ sekl jazykem Lancaster. „Nevšiml jsem si jí, dokud nezakňučela.“

Všechny hlavy se otočily ke krbu. U Gavestonových nohou spala stočená na orientálním koberci Eduardova fena vlkodava.

Warwick si servítky nebral, hezký jako čert, tmavý, vousatý a hrozivý.

Měl ty nejbělejší ruce, jaké kdy u muže viděla. Říkalo se o něm, že umí plynně konverzovat latinsky a v tunice nosí ukrytou dýku. „Co tady Gaveston pohledává? To nás zajímá. Copak nikdy nesmíme mluvit se svým králem bez něho?“

„Je to můj nejdůvěryhodnější rádce.“

„Musí ti vsuktu udílet skvělé rady,“ navázal Lancaster, „když si nedokázal poradit ani s korunovační hostinou.“

„Vinu nesou kuchaři a stolníci,“ ohradil se Eduard a chystal se vstát z trůnu. „Jsem přesvědčen, že jim někdo zaplatil, aby vypadal jako neschopný hlupák.“

„Proč by to kdo dělal?“ zeptal se posměšně Warwick. „Vždyť za to přece nikdo platit nemusí.“

Slyšení se od toho okamžiku odvíjelo zle. Došlo na křik a výhrůžky. Lancaster s Warwickem odešli, ve vzduchu zůstaly viset jejich hrozby vůči králi. Nikdy nic takového neslyšela. Na jejího otce si nikdy nikdo nedovolil ani zvýšit hlas. Kdo je vlastně král a kdo sluha v této zemi?

7.

Nadešel Velký pátek. Studený a jasný. Eduard vráží do komnaty, následován kleriky, rádci a dokonce i trpaslíkem. Je tam Mortimer, starý Hugh le Despenser a nechybí ani Lincoln.

Stále jí nepředal věnný úděl, který jí slíbil, a tak si nemohla dovolit vydržovat dvůr, ježž potřebovala. Bezděky se stala svědkyní jeho výkyvů nálad a hněvu.

Eduard neklidně přecházel po komnatě. V zaťaté pěsti svíral zmuchlanou petici. „Koruně náleží větší oddanost a služba než králi?‘ Co to má znamenat? Já jsem koruna!“

„Odkazují na povinnosti a posláni krále,“ prohlásil Mortimer, který se nenechal zaskočit a nesdílel všeobecný údiv.

„Jaké *povinnosti*? Není žádných povinností. Jsem jejich král a oni budou dělat, co řeknu.“

„Co se stalo, můj pane?“ zeptala se.

Teprve poté si uvědomil její přítomnost. Roztržitě mávl rukou směrem k ní. „Vysvětli jí to, Mortimere.“

„Páni požadují zapuzení urozeného pana Gavestona. Podle nich zpronevěřil značné částky z pokladny a poštvál krále proti jeho rádcům.“

„Co zpronevěřil?“ rozkřičel se Eduard. „Všechno, co má, jsem mu veřejně daroval. Pokud král nesmí odměňovat ty, kteří mu nejlépe slouží, tak k čemu jsou mu klenoty a statky? Jsou přece moje a mohu

je darovat, komu chci, ne? Ano, naslouchám mu víc než komukoli jinému, protože má na srdci jen mé dobro a moje zájmy, což se o ostatních říct nedá.“

„Podepsali petici všichni pánové?“

„Vyjma těch, kteří jsou tady, je na naší straně pouze Lancaster.“

Isabelu to překvapilo. Vždyť ten šereda vůbec neměl Gavestona v lásce, pokud mohla soudit z jeho poznámek o čubkách a nevěstinci.

„Co z toho plyne?“

„Plyne z toho, že se král musí začít chystat na válku,“ odpověděl jí Lincoln. Urozený Lincoln jí připadal neuvěřitelně tělnatý. Vlastně to byl ten nejtlustší člověk, s jakým se setkala.

„Plyne z toho, že ti pacholci se postavili proti svému pomazanému králi,“ zařval Eduard.

Mortimer mlčel, starý Hugh tvrdil, že tak daleko to jistě nezajde. Eduard si všiml trpaslíka a nakopl ho, aby dal průchod potlačovanému bezmocnému hněvu. Šašek se rozběhl ke dveřím a utekl do bezpečí.

„Nebylo by moudré popřát pánům sluchu?“ zeptala se mírně.

Král na ni vytřeštil oči. „Kde ty ses tady vzala?“

„Tvoje Milosti, byla jsem zde, už když jsi přišel.“

Tvářil se zmateně. Vztáhl ruku tak, aby mu dlaň zakryla výhled na ni.

Mortimer se na ni upřeně díval a zjevně si myslel: Podívejme se na ni! Tak ona má i vlastní vůli! Znovu se obrátil ke králi. „Možná kdybys jim v danou chvíli vyhověl,“ domlouval mu, „bouřka by se rychle přehnala.“

„Má pravdu,“ podpořil ho starý Hugh. „Smířlivost by nám nikterak neuškodila.“

„Neodvážili se vzepřít mému otci, nebudou se vzpírat ani mně.“

Mortimer s Lincolnem si vyměnili pohled, který říkal: Jenomže ty nejsi on, ty nejsi Kladiivo na Skoty.

„Co jim tolik vadí? Pokud mám Gavestona rád já, měli by ho mít rádi i oni.“

To už bylo na Lincolna trochu příliš. „Tvoje Milosti, kdo má koho rád, to je soukromá věc. Nemám nic proti manželkám ani děvkám, ale nerad je vidím na zasedání královské rady.“

„Nazýváš Perra děvkou?“

Ozvalo se zakašláním. Gaveston seděl na sedátku u okna a hrál šachy. Zasvitlo slunce, a v tu chvíli se celý zatřpytil zlatem. Prsteny měl obtěžkané všechny prsty. Líně se usmál. „Připomínám, že jsem tu také.“

Lincoln se dokolébál až ke králi a ztišil hlas. „Právě to jim vadí. Tento rozhovor měl být veden v soukromí. Jenomže stejně jako vždy, ani u tohoto nechybí.“

„Slyším dobře,“ ozval se znovu Gaveston a dal černému králi šach bílým jezdcem.

„Mohla by vzpoura uspět?“ zeptal se Eduard starého Hughu.

„V čem tkví síla každého krále, Tvoje Milosti? V loajalitě a oddanosti jeho pánů, protože to oni tvoří vojsko ve válkách, jež vede jejich král. Pokud ovšem přejdou na druhou stranu, kdo bude bojovat za krále?“

„Víš, jak se zdolávají hradby?“ zeptal se Mortimer.

„S padesáti muži a beranidlem,“ opáčil Eduard.

„Lze to udělat i s menší námahou. Zaraziš dláto mezi kameny, vyškrabeš pojivo a uvolníš ten kámen. Jakmile vypadne jen jediný, hradba ztratí svou pevnost. Snadno do ní uděláš velkou díru a potom už nemusíš nic prorážet, jednoduše jí projdeš.“

„Co tím chceš říct?“

„V danou chvíli se musíme přestat snažit hradby prorazit. Namísto toho bychom si je měli pozorně prohlédnout a zjistit, který kámen lze nejsnáz uvolnit. A potom ho vyviklat.“

Přikývl. „Pán z March má pravdu. Vyslyším jejich malicherné stížnosti a na nějakou dobu jim vyhovím. Ale potom nadejde den zúčtování.“ Sklouzl pohledem ke zmuchlané petici, již nepřestával svírat. „Král má vskutku své povinnosti!“ Přidržel pergamen nad plamenem, počkal, až začne hořet, hodil jej na podlahu a zašlapal. A potom se spokojeně usmál, jako by právě s konečnou platností vyřešil problém s nespokojenými pány.

Jakmile všichni odešli, ze tmy se vynořil Rosseletti. Poslal ho její otec, aby jí pomohl hájit její práva a pomáhal jí s korespondencí.

Jinými slovy, byl to Filipův špeh.

„Slyšels všechno?“ zeptala se.

Pomalou přikývl.

„Co mám dělat?“

„Anglie potřebuje silného krále. Tvůj otec nechce, abys byla provdaná za krále, který si nedokáže zjednat pořádek ve vlastních řadách.“

„Chci zpátky domů.“ Nejraději by se vrhla na zem a rozplakala se, jenomže tím by se nic nezměnilo.

„Bude to lepší, až ten Gaveston odejde do vyhnanství. Tvé postavení selepší.“

„Myslíš, že ho opravdu vypoví ode dvora?“

„Nemá na vybranou, Tvoje Výsosti.“

Té noci se dívala na měsíc, který nasvěcoval roztrhané mraky. Kožešinový plášť si přitáhla k tělu.

Když snila o Kamelotu, tohle si nepředstavovala.

Mortimerovy oči ji zneklidňovaly; díval se na ni přes celou místnost, aniž by na sobě dal znát cokoli z toho, co se mu honilo hlavou. Připomínal jí jejího otce: sebevědomý muž s neproniknutelným výrazem tváře. Děsil ji.

Prošla kolem něho v předsálí Eduardovy audienční síně. Oděný v černém sametu se s kýmsi bavil. Patřil k Eduardovým důvěrníkům. Byl to muž, který železnou pěstí zkontroloval Irsko.

„Tvoje Milosti,“ pozdravil ji s úklonou.

„Pane Mortimere. Viděls krále?“

„Je ve společnosti pana Gavestona. Procházejí se v zahradě.“

Podívala se z okna a uviděla je, jak se mezi jezírky drží za ruce a vrkají jako dvě holubičky. Vlastně Eduardovi záviděla. Ona si s nikým nemohla tak důvěrně povídat.

„Máš ho rád?“

„Koho? Krále?“ usmál se poťouchle.

„Pana Gavestona.“

„Několik let byl mým poručníkem, když poprvé přišel do Anglie.“

„Proto stojíš při něm proti ostatním pánům?“

„Ne, proto ne. Stojím při králi. To je má povinnost.“

„Ostatní pánové se na to dívají jinak.“

„Jenom vycítili slabého krále. Nemá to nic společného s tím, čemu věří.“

„Myslíš, že Eduard je slabý král?“

„Myslím, že ještě neprokázal sílu.“

Usmála se. Kéž bys ty byl můj král, pomyslela si. „Všichni tě považují za dítě, ale tolik se v tobě mylí,“ dodal, jako by jí četl myšlenky.

„Jsi nezdvořilý.“

„Mínil jsem tím pouze to, že král získal velký poklad, ale ještě o něm neví.“

Slyšela ze zahrady šťastný smích a zavřela oči, snažila se vytěsnit představu těch dvou dole v zahradě.

„Gavestona také nepodceňuj. Je to dobrý voják.“

„Nepodceňuji ho, opovrhuji jím.“ Zděsila se, když si uvědomila, že zlostně dupla nohou.

Mortimer předstíral, že nic neviděl.

„Proč stojíš při králi Lancaster?“

„Protože až Gaveston odejde, stane se nejvýznamnějším pánem v zemi a královým novým rádcem. Pro něho je to šance, jak získat, po čem vždy toužil. Nepostaví se na stranu nespokojených pánů, protože by tak ztratil královu přízeň.“ Podívala se na něj a otráslo jí, že se na ni dívá tak, jak nebyla zvyklá. Rychle odvrátil zrak.

„Vracíš se do Irska?“

„Velmi brzy.“

„Kéž ti Bůh dopřeje rychlou cestu.“ Nadzvedla si sukně a opustila místnost, tváře jí jen hořely.

8.

V Langley má Eduard ještě jeden zvěřinec s dalšími podivnými a odpornými zvířaty dovezenými ze Svaté země, zavřenými v klecích a ohradách, aby je on či jeho přátelé mohli kdykoli obdivovat. Nechybí lev s bujnou hřívou ani ten nejpodivnější kůň, jakého kdy viděla. Nejspíš by se na něm nedalo jezdit, dumá, protože zvíře má na zádech velký hrb. Myslí si, že je to mrzák, ale Gaveston jí vysvětlí, že všechna zvířata jeho druhu mají hrby a že to, na něž se dívá, je vlastně nádherné zvíře.

Kolik stojí nakrmit všechna tahle výstřední zvířata? Není divu, že je královská pokladna prázdná.

Král už je opět ve společnosti poddaných, pozoruje pacholky kydající hnůj. Oblečený jen v tunice a nohavicích, není podle čeho poznat, že je král, ale i tak je to výjimečně hezký muž. Chlapec mu cosi řekl, Eduard se zasmál, popadl ho a vzápětí se už oba váleli po trávě.

Skutečně se takhle chová král?

Jakmile si jí všiml, přestal se smát a očividně nerad vstal. Připadal jí jako kluk přistižený při nějaké nepravosti. A mně je jen třináct. Kvůli němu se cítím mnohem starší.

„Nedívej se na mě tak,“ vyčetl jí.

„Jak tak? Nevím, co tím myslíš.“

„Připadáš mi jako přísná matka, která mě peskuje. Kdykoli se objevíš, jako by slunce zašlo za mraky.“

„Protože nezapomínám, že jsem královského rodu?“

„Královská koruna je pro mě břímě. Neškodí se občas zasmát.“

„Neškodí nedělat nic víc.“

„Ten pohled už znám. Nemohlo by to počkat?“

„Nemohlo. Očividně nemáš nic důležitějšího, Tvoje Milosti.“

Zatvářil se vzdorně a opřel se o plot. Viděla, jak se mu pod tenkou látkou tuniky rýsují svaly.

„Můj otec vložil do tohoto manželství dvě stě tisíc livrů. Nedostala jsem od tebe žádný dar, žádnou půdu, žádné statky a dokonce nemám ani na vydržování vlastního dvora.“

„Podívejme. Jsi ještě dítě.“

„Jsem dcera svého otce. Vychoval mě pro úděl královny.“

„Ještě nejsi dost stará, aby ses stala královnou.“

„Ale byla jsem jí korunována v jednom z kostelů ve tvém království. Nebo ne?“

Zavrtěl hlavou. „Už je to vyřešené. Případne ti Montreuil a Pont-hieu. Nemusíš tak vyvádět.“

„A tvůj přítel Gaveston?“

Najednou se začal chovat úplně jinak. Napřímil se a probodl ji pohledem. „Je to můj přítel a tobě do toho nic není.“

„Nemohu to přejít mlčením, Eduarde. Tvoji pánové necouvnu, o tom není pochyb. Musíš je vyslechnout a dospět s nimi k nějakému oboustranně přijatelnému řešení, jinak začnou jednat sami.“

Zatvářil se překvapeně, zavrtěl hlavou a rozesmál se. „Podívejme. Kolik ti je? A odvažuješ se mě poučovat na poli vládnutí?“

„Vím, jak to chodí.“

„Jak bys mohla?“

„Pozorovala jsem svého otce. Nedovol, aby se ti otevřeně vzepřeli, manželé, zatoč s nimi, dokud máš ještě navrch.“

Zamračil se a znovu se opřel o dřevěný plot. Díval se na ni, jako by ji viděl poprvé. „A proto chceš, aby Perro odešel?“

„Nedovolím, aby zpochybnili tvou vládou. Je to má povinnost vůči tobě a trůnu.“

V kleci zařval lev a jeho hněvivý protest zůstal viset v cárech ranní

mlhy. Velbloud se dal do běhu, vyděšený tím řevem, a pacholek, který se ho snažil nakrmit, se rozběhl za ním.

„Musíš je přijmout a vyslechnout jejich stížnosti.“

„Jejich povinností je vyslechnout mé stanovisko.“

„To jistě ano, ale v danou chvíli nemáš jak je přinutit, aby se řídili tvou vůlí.“

Plácl dlaní do sloupku a vrtěl hlavou, zaskočený a překvapený svou mladinkou ženou. A potom odešel. Jeden z pacholků se pokusil o žert, ale král si toho vůbec nevšiml.

Isabela se po špičkách snažila přejít přes bahno. Další zničené šaty.

Viděla je z okna, zavěšené do sebe a smějící se nějakému soukromému žertu. Stalo se veřejným tajemstvím, že spolu sdílejí lůžko. Nepřála si Eduarda ve své posteli, teď ještě ne. Ta představa ji děsila.

Ale nechtěla ani, aby sdílel lůžko s kýmkoli jiným.

Co vlastně spolu dělají? Neznala ani tajemství spojení muže a ženy, a tak už vůbec nechápala, jaké potěšení může nacházet v náruči jiného muže.

I přes početný dvůr, který měla, si připadala osamělá, a to byla ta největší potíž. Isabela de Vescy ji vzala pod svá ochranná křídla a Eduardova oblíbená neteř, Eleonora le Despenser, o ni dojemně pečovala, pokud právě neměla starosti s těhotenstvím. Další přicházely a odcházely, věnovaly se jí, nakolik jim rodinné poměry dovolovaly, hlavně paní ze Surrey (nesmí zapomenout, že se před ní nesmí ani slůvkem zmínit o jejím manželovi, protože ten miluje všechny ženy, vyjma své manželky), paní z Pembroke (dítě je zakázané slovo, protože děti mít nemůže).

A také s ní stále zůstávala její stará chuva Theofanie, což jí přinášelo velkou úlevu, a hejno dalších kvočen, jejichž jména si nedokázala zapamatovat, mnohem nižšího rodu.

Sedávala se svými dámami, aby společně vyšivaly roucha pro kostely, což byla ta z povinností, před nimiž by dala přednost skoku do hradního příkopu. Nedokázala se na práci s jehlou soustředit, protože stále měla před očima důvěrný výjev. Ženy přestaly štěbetat a zadívaly se na ni.